

kjer bi potem nas Slovence in Čehe zopet strahovali. To jim je spodletelo in zato zabavljajo na slovenske poslance.

— o —

### Nekaj misli v prevdarek.

V naših slov. dnevnikih beremo naslednje pomenljive besede o vrli družbi sv. Mohorja:

Slovenci smemo res ponosni biti na svojo družbo sv. Mohorja, ki se je razrastla v veliko in košato drevo. Ona je šola za odrasle in je tembolj potrebna v takih krajih, kjer nam ne pustijo narodnih šol. Ona priprostemu narodu bistri um in blaži srce, ona mu daje pouk za časni in večni blagor. S takim zavodom se ne more ponašati noben drugi narod; imajo sicer podobne družbe, pa vdeležba je drugodi prepičla, in vsled tega zaostajajo tudi vspehi. Zato se ne more prehvaliti vrla slovenska duhovščina, ki s toliko marljivostjo ude nabira. Ali to tudi duhovščini pastirstvo olajšuje, kajti ljudje, ki prebirajo pobožne in koristne knjige, niso razgrajalci, ne pobijalci, ne sleparji, ne tatovi, ne goljufi, ne divjaki in suroveži. Take je lahko voditi in učiti. In tudi slovenskim politikom je to v veliko pomoč, kajti težko je verjeti in redko se bode zgodilo, da bi Mohorjan, ki bukve tudi res prebira, volil z nasprotniki naše narodnosti. Iz tega sledi, da bi moralo tako duhovnikom, kakor tudi posvetnim rodoljubom mnogo na tem biti, da se družba povsod razširi, posebno v takih krajih, kjer so poptujčevanju izpostavljeni. Veliko število udov nas ne sme motiti, kajti največ Mohorjanov je le v takih krajih, ki so národno že probujeni; nasprotno so pa drugi kraji semtertje zelo zanemarjeni, skorej bi rekel, pozabljeni; le pomislimo na beneške, na ogerske Slovence, na Zagorjane v Hrvatski, ki so prav za prav tudi le bolj Slovenci, kakor Hrvati! Pičlo je tudi še zmirom število Mohorjanov tik nemške meje na Štajarskem in Koroškem. Rodoljubi, ki živijo v takih krajih ali blizu njih, naj bi iz svojega žrtvovali nekaj goldinarjev, da bi mogli ljudem bukve iz začetka zastoj dati; ko se branja privadijo, bodo potem že sami plačevali tisti goldinar.

Pretekli teden sem bil v Celovsu in sem izvedel, da je družba kupila neko hišo s precejšnjim prostorom, za novo zidanje povsem pripravnim, za 24.000 gld., ker je stara družbina hiša pretesna in ni kraja za vse potrebne stroje. To je prav; morda bode potem mogoče, nekaj hitreje tiskati in razpošiljati, kar je splošnja želja po Slovenskem. Toda gospodje odborniki so mi tožili, da so v nekaki denarni zadregi, kajti denar od letnikov se za take reči ne sme rabiti, ampak le rezervni fond, ki se nabira iz plačil dosmrtnih udov in pa iz postranskega zaslužka tiskarne. Ta zaslužek pa ni preobilan,

v prihodnje se zna še nekoliko skrčiti, ako bodo nemški konservativci svojo tiskarno napravili. Tedaj bi se dalo družbi le s tem pomagati, ko bi pristopilo veliko število dosmrtnih udov. Kdor je še mlad in zdrav, prav pametno stori, ako plača jedenkrat za vselej 15 fl. Če pa vsako leto sproti plačuje, bode plačal nemara 20, 30, 40 ali še več goldinarjev do konca svojega življenja; vrhu tega ima pa jedno skrb manj; dostikrat se kdo kako leto zapisati pozabi, potem je pa žalosten in nevoljen, če bukev ne dobi. Dosmrtni udi so pa tako že zapisani, ni se jim treba vsako leto posebej zapisovati; le oglašiti se jim je potreba in knjige prejmejo brez zadržka. Družba sv. Mohorja ima po Slovenskem mnogo prijateljev. Morda ta moj spis pripomore, da jej pomagajo pri nakupu nove hiše s tem, da se jih mnogo zapiše za dosmrtno ude; saj kdor je še trden, ne bode imel pri tem nikake zgube, ker mu v bodoče ne bode treba nič plačevati. Naj bi pa Bog družbi poslal tudi dobrotnika, kakoršen je bil rajni prof. Debelak, ki jej je volil lepo svoto svojega premoženja. Premožni domoljubi naj bi se sploh pri svojih volilih bolj pogosto spominjali narodnih zavodov ter tako koristili ne samo svojemu ožjemu sorodstvu, ampak tudi celemu narodu, ki je tudi nekako daljno sorodstvo. Med prve in najkoristnejše narodne zavode pa je gotovo v prvi vrsti šteti našo slavno družbo sv. Mohorja.

### Gospodarske stvari.

#### Sesna praseta in njih odstavljanje.

Kar je mlado, to je pač ljubo za oko, ako tudi na sebi nima nič posebne milobe. Tako je tudi pri mladih svinétih, pri prasutih. Kako ljubo jih gleda gospodinja, kedar ji skakljajo okoli prasice!

Ali za-njo še imajo praseta več vrednosti, kajti iz njih si priredi v razmerno malem času velicij svinj in že računni v duhu, kaj da dobi iz njih za dom, za kuhinjo ali pa tudi, koliko da bode denarja za-nje. To je vse lepo, ali treba ji je tudi misliti na to, kako da jih vzredi, da ji bode iz njih največ dobička. Dokler sesajo praseta, v tem času pač ni z njimi veliko dela, ali pozneje, že v času, ko jih je treba odstaviti, ne gre že več tako lahko. V tem je treba že nekake skušnje in razumnosti, sicer si na pravi lahko pri tem veliko škode. Kedaj in kako pa se prase najbolje odstavi, o tem imajo „Novice“ obširen sestavek in mi ga damo nekaj našim bralcem v poduk ter upamo, da še marsikateri gospodinji vstrežemo z eno ali drugo drobtinico, ki se najde v onem sestavku.

Praset, ki jih mislimo rediti, ne smemo nikdar pred šestim tednom vzeti od svinje,

kajti glavna stvar je, da hitro in lepo rastejo, to pa se izgodi najlažje, če dolgo sesajo. Če svinjo lahko dobro krmimo, da ima dosti mleka, in če hočemo imeti lepa praseta, naj sesajo praseta sedem do osem tednov. Svinje to tudi vzdržijo, če jih dobro krmimo. V Angliji, kjer je svinjarstvo jako razvito, puščajo praseta, katera mislijo rediti, ravno osem tednov pri svinji, in tudi pri nas jih nekateri umnejši gospodarji puščajo tako dolgo, dokler sama nehajo sesati. Taka praseta se najhitreje in najlepše redijo. O takih živalih se tudi govori, da so dokaj plodovite.

Mnogi imajo navado, da odstavijo praseta, ko so še le štiri tedne stara. Res, na ta način varujejo svinjo, pa vendar ni tega priporočati, ker ob taki starosti so še praseta premalo čvrsta, in zaradi tega za dolgo časa zastanejo v rasti in postanejo grda. Na ta način se nikakor ne dajo vzrediti lepi in veliki prašiči. Kaj drugega je pri svinjah, ki imajo prvokrat praseta, od takih svinj se morajo praseta odstaviti že s štirimi tedni, da svinja, ki sama ni še dorasla, preveč v rasti ne zaostane; to bi se pa zgodilo, če bi dolgo dojila. Prvi prašički so pa tudi redkokrat za pleme, temveč se navadno opitajo.

Dobro je tudi, da se najkrepkejša in največja praseta najprej vzamejo od svinje, slabša pa se še naj nekaj dni puščajo pri njej, da se okrepijo z večjo množino maternega mleka, katerega sedaj dobivajo. Slabejša praseta naj se odstavljajo tudi zaradi tega pozneje, ker se svinji, če tako ravnamo, vedno manj nabira mleka v vimenu, kakor če bi vsa praseta precej odstavili. Svinja tako polagoma izgublja mleka. (Konec prih.)

### Medena rosa.

Dne 19. junija, en dan prej, kakor lanskega leta, prikazala se je v poskusnem vinogradu deželne sadno- in vinorejske šole v Mariboru ta nevarna trtna bolezen na najmlajših listih nekaterih trsov gutedel-na (kraljevine). Starejši listi, kateri so se 14 dni pred cvetom poškopili z 1 % raztopljino bakrenega vitriola, so popolnoma zdravi in ni na njih sledu medene rose. Po tem takem bo koristno, da hitro, ko trs odcvete, zopet in sicer takrat z 1½ % raztopljino bakrenega vitriola škropimo ter nastopajočo škodljivo zatiramo. Posebno potrebno bo, da se v tistih vinogradih hitro začne škropiti, kjer se letos še ni škropilo.

Ant. Stiegler, učitelj

**Sejmovi.** Dne 27. junija pri sv. Lovrenci na Dravskem polju. Dne 28. junija v Poličanah. Dne 30. junija v Gomilici, pri sv. Petru tik Radgone, v Zrečah, v Reichenburgu, v Sopotah, v Sromljah, v Trnovicah in na Spodnji

Polskavi. Dne 1. julija v Radgoni. Dne 2. jul. v Lučanah, v Šentilji pri Slov. Gradcu, na Ptujski gori, na Ptui, v Petrovčah, na Polensaku, na Remšniku in Tinskem. Dne 3. julija v Mariboru, v Podplatu, v Rečici, v Muti in v Vidmu.

## Dopisi.

**Iz Gradca.** (Društva „Triglav“.) [Konec.] Ob 2. uri popoldne pričel se je banket, pri katerem se je navzlic neprestanemu dežju zbralo lepo število slovenskih in hrvatskih odličnjakov. Prvi povzame besedo predsednik „Triglava“, g. Kotnik, ter gorko pozdravi došle goste in napije častno zdravico rodoljubnim Središčanom, kateri so nas s toliko gostoljubnostjo sprejeli in si toliko prizadeli k povečanju naše slavnosti. G. Robič odgovarja tej zdravici in pozdravlja slovenske visokošolce na slovenske zemlji. Sledila je potem napitnica gospej dr. Geršakovi, kot kumici in zaščitnici, in napitnica rodoljubnim Slovenkam, dičnim družicam novorazvitej naše zastavi. Slednjič nazdravilo se še je vsem društvom, ki so prisostovala pri naši slavnosti. Med tem vrstilo se je tudi petje, udarjal je tamburaški zbor in svirali so pridni godci. Posebno očarali so nas z divnim svojim zborom pevci in pevke Ormoški in Središki. Tudi pevci „Vienaca“ peli so mnogo krasnih zborov. Po pozdravih pričel se je zabavni del, pri katerem so se čitali še brzojavi, došli nam iz vseh slovenskih krajev. Bilo jih je nad 50. Drugo jutro bil je krasen dan. Zbrali smo se že na vse zgodaj ter poslovili se od gostoljubnih Središčanov in odrinili na vozovih v sosedni Varaždin. Tukaj priredil je „Vienac“ z „Vilo“ in drugimi društvi slovesni koncert nam na čast. Zvečer napolnile so se širne dvorane z najodličnejšim občinstvom. Tamburaši udarjali so krasne komade, pevci očarali nas s prekrasnimi pesmami in zdravica vršila se je za zdravico. Veselili in radovali smo se, dokler nas ni opomnila ura na odhod. Poslovimo se od bratov Hrvatov in vlak odpelje nas nazaj, kamor nas kliče sveta dolžnost, da se tam utrdimo v znanostih in se moremo tako kedaj kot dovršeni možje vrniti nazaj med mili nam slovenski narod.

**Iz Šmarskega okraja.** (Kresovi.) Tri navadne lastnosti ognja premišljajmo, ko bomo o Cirilovem, dne 4. julija zvečer krese žgali. Ogenj sveti, greje in na kvišku plapolja. Sv. brata Ciril in Metod sta svetila z dvojnim ognjem: učila sta ajdovske Slovane svete katoške vere in učila vednosti: pisati in brati cirilico; grela ali navduševala je, da so popuščali divje ajdovske navade in se vklonili Kristusovemu jarmu in jim ravno s tem na kviško pot v pravo domovino kazala. Ta visoki namen imejmo še zdaj jasen pred očmi, to bo za svet-